

KSZTAŁTOWANIE WŁAŚCIWYCH ZACHOWAŃ DZIECI W SYTUACJACH ZAGRAŻAJĄCYCH ZDROWIU I ŻYCIU

Współczesny świat, jego szybki rozwój cywilizacyjny stwarza większe i szybsze możliwości rozwoju młodego człowieka, ale niesie ze sobą również większe zagrożenia. Ostatnio coraz częściej otrzymujemy informacje dotyczące licznych zagrożeń, których ofiarami są dzieci. W mediach pojawiają się doniesienia, że małe dziecko zostało pobite ..., zaginęło dziecko..., dziecko zostało wykorzystane.... Powinniśmy zadać sobie pytania: Czy nasze dzieci są bezpieczne? Jak dbać o bezpieczeństwo dzieci? Jak je wychowywać, by umiały unikać niebezpieczeństw? Nie jest to zadanie łatwe, wszak mamy do czynienia z małymi dziećmi ufnymi, których zachowań nie możemy przewidzieć np. w czasie spotkania z osobą obcą wyglądającą na miłą, wzbudzającą zaufanie. Dlatego już od najmłodszych lat dziecko powinno uczyć się, jak zachowywać się w zabawie, w środowisku rodzinnym i rówieśniczym, aby jego rozwój i nauka przebiegały bezpiecznie i prawidłowo. Bezpieczeństwo odgrywa istotną rolę w życiu dziecka, zwłaszcza małego. Wiek przedszkolny to czas, w którym dzieci powinny dowiedzieć się jak najwięcej o otaczającej rzeczywistości, która może nieść szereg rozmaitych zagrożeń. Dzieci muszą nauczyć się przewidywać i radzić sobie w sytuacjach zagrożenia poprzez właściwą ocenę niebezpieczeństwa. Przedszkole ma duży wpływ na kształtowanie osobowości dziecka, dlatego też należy jak najwcześniej rozpocząć systematyczne działania zmierzające do uświadomienia dzieciom grożących im niebezpieczeństw.

Najlepszymi sprzymierzeńcami w osiągnięciu zamierzonego celu są przede wszystkim zasady i normy wpajane dzieciom każdego dnia i konsekwentnie przestrzegane zarówno przez pracowników przedszkola, jak i poszczególnych członków rodzin dzieci.

Dzieci w wieku przedszkolnym z racji specyficznych właściwości psychofizycznych szczególnie narażone jest na niebezpieczeństwo. Przyczynia się do tego słaba koncentracja uwagi, niski poziom myślenia przyczynowo - skutkowego, skłonność do nieprzemysłanych decyzji, słaba kontrola emocji, trudności w odróżnieniu realnego świata od fikcji.

Edukacja w zakresie bezpieczeństwa powinna:

1. Być procesem ciągłym, systematycznym i kompleksowym;
2. Kształtować postawy i nawyki z zachowaniem określonych proporcji wiedzy i działania;
3. Zapewnić dzieciom bezpośredni kontakt z obiektami i zjawiskami omawianego środowiska;
4. Analizować problemy za pomocą różnorodnych środków dydaktycznych, podkreślając

znaczenie zajęć praktycznych i własnych doświadczeń;

5. Rozwijać u dzieci wrażliwość na niebezpieczeństwo, szczególnie w najbliższym otoczeniu.

Bezpieczeństwo dzieci przebywających w przedszkolu jest bardzo ważne, ponieważ bezpieczne dziecko to dziecko szczęśliwe, wesole i ufnie.

Rola nauczyciela w realizacji tych przedsięwzięć to nie podanie gotowych schematów zachowań, ale uczenie dzieci przewidywania i kreatywności w rozwiązywaniu problemów.

Zajęcia i zabawy powinny być realizowane w oparciu o metody aktywizujące myślenie dzieci np. (zabawy edukacyjne, inscenizacje teatralne, stwarzanie symulowanych sytuacji, wycieczki, spotkania np. z policjantem, strażakiem, pielęgniarką, lekarzem).

Ponieważ to nauczyciel niezmiennie czuwa nad bezpieczeństwem dzieci podczas pobytu w przedszkolu, dlatego też już w pierwszych dniach pobytu dzieci w przedszkolu ustala wspólnie z wychowankami normy postępowania związane z ich bezpieczeństwem poprzez:

- ✓ opracowanie kontraktu grupy, w którym zawarte są zasady zachowania się w sali przedszkolnej, zasady zgodnej i bezpiecznej zabawy z rówieśnikami oraz zasady właściwego korzystania z zabawek,
- ✓ zapoznanie dzieci z regulaminem zachowania się w ogrodzie przedszkolnym,
- ✓ zaznajomienie dzieci z sytuacjami związanymi z bezpieczeństwem na terenie przedszkola jak i poza nim.

Treści zawarte w programach wychowania przedszkolnego dotyczą przede wszystkim wiedzy, umiejętności i kształtowania postaw sprzyjających właściwym zachowaniom w sytuacjach zagrażających życiu czy też zdrowiu dzieci. Właściwa ich realizacja powinna umożliwić wytworzenie określonych kompetencji u dzieci, ułatwiając im funkcjonowanie w życiu oraz dbałość o zdrowie i bezpieczeństwo nie tylko swoje ale też innych.

Dziecko powinno wiedzieć że:

- ✓ nie wolno ufać dorosłemu, który coś obiecuje dziecku i chce je gdzieś zaprowadzić;
- ✓ gdy znajdzie się w trudnej w sytuacji i gdy zaczyna się bać, należy zwrócić się o pomoc do policjanta, strażnika miejskiego lub do innej osoby zajmującej się niesieniem pomocy;
- ✓ znajomość imienia, nazwiska i miejsca zamieszkania dziecka ma duże znaczenie w sytuacji jakiegokolwiek zagrożenia;
- ✓ nie wolno otwierać drzwi, gdy ktoś dzwoni lub puka pod nieobecność rodziców;
- ✓ nie wolno podawać obcym swojego adresu domowego, gdy o to poproszą;
- ✓ nie wolno opowiadać o tym co i gdzie znajduje się w domu.

Bardzo ważna w tym zakresie jest współpraca z rodzicami. Nauczyciel dostarczając im odpowiedniej wiedzy może liczyć na kontynuację i utrwalenie zagadnień z zakresu

zdrowia i bezpieczeństwa w domu rodzinnym. Okazją do wymiany spostrzeżeń są zajęcia otwarte, jak również spotkania indywidualne i grupowe z rodzicami.

Wszelkie działania podejmowane w przedszkolu jak i w domu rodzinnym mają służyć jednemu celowi – zapewnieniu i poprawieniu bezpieczeństwa dziecka. Dzieci wyposażone w wiedzę na temat bezpieczeństwa i zdrowia będą potrafiły przewidywać i unikać zagrożeń, posiadać wiedzę i umiejętność potrzebną do pokonywania trudnych sytuacji w przedszkolu, w domu, a następnie w szkole.